

EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ*

*Onur TOPOĞLU***

*Elçin ÜNAL ÖNEY****

ÖZET

Bu çalışmada, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile cinsiyetleri, alan başarıları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışma, ilişkisel tarama modeline dayalı, betimsel bir araştırmadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerini ortaya koymak amacıyla 'California Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ölçeği' (CCTDI) kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluştururken örneklemini 2011-2012 bahar yarıyılında Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ve Resim-iş Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 204 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin, alanlarına ve cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği; ancak müzik bölümünde okuyan kız öğrencilerin açık fikirlilik ve doğruyu arama düzeylerinin erkeklere oranla önemli derecede yüksek olduğu, müzik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarıları ve alan başarıları arasında önemli ilişki olmadığı belirlenmiştir. Resim öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarıları arasında pozitif yönde yüksek anlamlı ilişki, alan başarıları arasında pozitif yönde düşük anlamlı ilişki olduğu saptanırken müzik öğrencilerinin ise eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarıları ve alan başarıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin özellikle de öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimine sahip olmamalarının dikkat çekici olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak üniversitelerin en başta gelen ortak amaçlarından biri de analitik düşünme becerisine sahip olan, sorgulayan, merak eden bireyler yetiştirmektir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde öğretmen adaylarının eleştirel düşünme beceri ve eğilimine sahip olmasının meslek hayatlarında bu becerileri ve eğilimleri

* Bu çalışmanın bir kısmı ULEAD 2013 Annual Congress: ICRE, Multi-paradigmatic Transformative Research in Education: Challenges and Opportunities'de sözlü olarak sunulmuştur.

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Okt. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, El-mek. onurtopoglu@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Bölümü, El-mek: elcinunal@hotmail.com

kendi öğrencilerine de kazandırmaları bakımından hayati bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Düşünme, Eleştirel Düşünme Eğilimi, Resim-iş Eğitimi, Müzik Eğitimi.

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN
CRITICAL THINKING DISPOSITIONS AND MISCELLANEOUS
VARIABLES OF THE STUDENTS OF THE FACULTY OF
EDUCATION THE DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION**

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal and to test the relationships between dependent variable critical thinking ability and three independent variables such as gender, academic achievement and field achievement of the students of the Faculty of Education, the Department of Fine Arts Education (FE-DFAE). This study is a descriptive research and based on the relational measurement model. The data of personal information of the students has been collected via questionnaires and to be able to measure critical thinking abilities of the students of the FE-DFAE the California Critical Thinking Dispositions Inventory (CCTDI) has been applied. While the target population of this study covers whole FE-DFAE students from academic year of 2011-2012 -spring semester, the size of the sampling group is limited to 204 students. The result of this research shows that there is no significant relationship between critical thinking abilities of the students of the FE-DFAE and their genders. Beside that it has been discovered that the tendencies of truth seeking and open minded level of female students of music department are higher than male students of the same department. It has been also discovered that there is no significant relationship between critical thinking abilities and academic, field achievements among the student of the music department. On the contrary, among the fine arts students the significant and positive relationship has been found between critical thinking abilities and academic success. Also a positive and lower level significance has been found between critical thinking and their field studies of fine arts students. As a result, among the fine arts students, there is significant and positive relationship between their critical thinking abilities and their academic successes, which are at higher level than those relationships among the music department students. Unfortunately, it can be concluded that the student of the Adnan Menderes University and especially the students who are teacher candidates have lack of critical thinking abilities. One of the primary purposes of university education is to educate the students to make them gained inquisitive and analytically thinking abilities. Therefore, it is crucial that the teachers of tomorrow have to furnished with all those abilities to be able to teach and pass the critical thinking abilities to their students.

Key Words: Critical Thinking Abilities, Gender, Academic Achievements, Art Education, Music Education.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013*

Giriş

Hızla değişen günümüz dünyası, çok yönlü, ezber bozan, yeni durumlara hızla ayak uyduran ve hayat boyu öğrenen bireylere ihtiyaç duymasına rağmen pek çok önde gelen eğitimci şu anda uygulanmakta olan eğitim sisteminin entelektüel, yaratıcı ve yenilikçi bireyler yetiştirmede yetersiz kaldığı konusunda hemfikirdirler. Bu, günümüz dünyasının eğitim sistemindeki en öncelikli sorunlardan bir tanesidir. Bu sorunun üstesinden gelmek için eğitimciler, öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini, üst düzey bilişsel becerilere sahip olan bireylerin öğrenme görevlerine nasıl yaklaştıkları konularında araştırmalar yaparak ve öğrenmeyi hiyerarşik şekilde sistematize etmeye çalışarak eğitim sistemini bilgi çağına uygun hale getirmeye çalışmaktadırlar. Bu bakımdan son yıllarda üstbiliş, öz düzenleme, aktif öğrenme ve eleştirel düşünme gibi kavramlarla daha çok karşılaşıldığı ve pek çok araştırmacının bu konularda çalışmaları yapıldığı görülmektedir.

Günümüz eğitim sisteminin bireylere kazandırmayı amaçladığı özelliklerden biri olan eleştirel düşünme becerisinin literatürde pek çok tanımı bulunmaktadır. Örneğin Chance (Akt. Huitt, 1998) eleştirel düşünmeyi, “olguları analiz etme, düşünce üretme ve onları organize etme, fikirleri savunma, karşılaştırmalar yapma, çıkarımlarda bulunma, tartışmaları değerlendirme ve problem çözme yeteneği olarak tanımlamıştır. Sternberg’e (Akt. Pogonowski, 1987) göre eleştirel düşünme, insanların sorunları çözmede, kara vermede ve yeni kavramları öğrenmede kullandıkları, zihinsel aşamaları, stratejileri ve temsilleri içermektedir. Eleştirel düşünme konusunda önemli çalışmalarıyla tanınan Richard Paul (Akt. Aybek, 2006: 24), eleştirel düşünmeyi, gözlem ve bilgiye dayanarak sonuçlara ulaşma olarak tanımlamıştır.

Eleştirel düşünmenin daha iyi anlaşılabilmesi için eleştirel düşünme becerisine sahip olan bireylerin genel özelliklerinin belirtilmesinde fayda vardır. Pek çok araştırmacı çalışmalarında eleştirel düşünme becerisine sahip olan bireylerin özelliklerinden bahsetmiştir. Örneğin Ennis’e (Akt. Sünbül, Çalışkan, Kozan, 2006) göre eleştirel düşünme becerisine sahip olan bireyler kaynakların güvenilirliğini yargılayan, sonuçları, sebepleri ve varsayımları belirleyebilen, bir iddianın kalitesini onun sebeplerini, varsayımlarını ve kanıtlarını içerecek şekilde yargılayabilen, sonuç üzerinde bir duruş geliştirebilen ve koruyabilen uygun açıklayıcı sorular sorabilen, deneyler planlayıp ve deneysel planı yargılayabilen, terimleri genel duruma uygun bir yolla tanımlayabilen, açık fikirli, iyi düzeyde bilgi sahibi olmaya çalışan ve yetki sahibi olunca dikkatli kararlar alabilen bireylerdir. Tablo 1’ de olağan düşünme ile eleştirel düşünmenin karşılaştırılması yer almaktadır.

Tablo 1. Sıradan Düşünme ile Eleştirel Düşünmenin Karşılaştırılması (Lipman, 1988).

Olağan Düşünme	Eleştirel Düşünme
Tahmin etme	Karar verme
Tercih etme	Değerlendirme
Gruplandırma	Sınıflandırma
İnanma	Varsayma
Anlama	Mantıksal olarak anlama
Kavramları bağdaştırma	İlkeleri kavrama
Bağıntıları not etme	Diğer bağlantılar arasındaki bağlantıları not etme
Kanıtızsız düşünceleri önerme	Kanıtı dayalı düşünceleri önerme
Ölçüte dayanmayan kararlar alma	Kanıtı dayalı kararlar alma

Sanat ve Eleştirel Düşünme

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Kimi araştırmacılar eleştirel düşünmenin genellenebileceğini iddia ederken (Dewey'den akt. Johnson, 2003: 59) kimi araştırmacılar da bu becerinin alana özel olduğunu ileri sürmektedirler. (McPeck'den akt. Green, 2005: 7). Zelner' a (2011: 32) göre sanat alanlarının birleştirici doğası kişinin aktif bir sorun çözücü olmasını sağlar. Müzik eğitimi kişide eğitimsel ve estetik deneyimleri tetikleyerek kişide çok boyutlu bilişsel tepkiler oluşmasına olanak sağlar.

Müzik eğitimi kişide eğitimsel ve estetik deneyimleri tetikleyerek kişide çok boyutlu bilişsel tepkiler oluşmasına olanak sağlar. Örneğin Gökaydın'a (2010: 42) göre genel eğitim programı ortamında, önemli bir aktivite olan sanat eğitimi, eğitimin her kademesinde, çocuğun ve gencin beyinsel güçlerini tümü ile ele alarak geliştiren bir eğitim sistemidir. Bu ortamda öğrenci görmeyi, aramayı, sormayı, denemeyi, düşünmeyi, sonuca varmayı ve uygulamayı öğrenir. Zaten bu eğitimin temel amacı da bireyi düşündürmek ve sonuçta yaratıcı kılmaktır.

Eleştirel düşünme becerisinin çeşitlilik gösteren tanımları içerisinde kolaylıkla tespit edilebilecek ortak özellikler arasında yer alan; analiz etme, düşünce üretme, organize etme, fikirleri savunma, karşılaştırmalar yapma, çıkarımlarda bulunma, tartışmaları değerlendirme, gözlem ve bilgiye dayanarak sonuçlara ulaşma ve problem çözme yeteneği, sanat eğitiminin temel hedefleri ve çıktlarıyla birebir örtüşmektedir. Sanatın çok yönlülüğü ve çok boyutluluğunu çeşitli biçimleriyle yaşayarak eğitilen çocuk ve gencin, olay ve olguları çok yönlülükleri ve çok boyutlulukları içinde görüp yorumlayabilen, kavrayabilen; yeniliklere, çağdaş her türlü gelişmeye, her türlü yeni biçim ve biçimlendirmeye açık, çağındaki gerek bilim ve teknolojide, gerek toplumsal değişme süreçlerindeki yeni gelişmeleri anlamaya yatkın, hoşgörülü; fakat aynı zamanda dinamik bir kişilik geliştireceği kesindir (Arıkoğlu, 1994).

Bu araştırmanın amacı, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin ortaya konarak onların bu eğilimlerinin öğrenim görmekte oldukları bölüme göre anlamlı fark olup olmadığının saptanması ve Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin onların akademik başarıları ve alan başarılarıyla olan ilişkinin ortaya konmasıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Müzik Öğretmenliği ve Resim-iş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile onların cinsiyetleri, bölümleri, akademik başarıları ile alan başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen bu araştırma ilişkiyel tarama modeline dayalı, betimsel bir araştırmadır. İlişkiyel tarama modelleri, iki ve daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan tarama modelleri olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2012: 81).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Adnan Menderes Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde 2011-2012 bahar yarıyılında öğrenim görmekte olan 204 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	Bölüm		
	Müzik	Resim	Toplam
Kız	67	75	142
Erkek	36	26	62
Toplam	103	101	204
<i>Sınıf</i>			

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Birinci Sınıf	25	27	52
İkinci Sınıf	22	25	47
Üçüncü Sınıf	27	21	48
Dördüncü Sınıf	29	28	57
Toplam	103	101	204

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği (The California Critical Thinking Disposition Inventory) (CCTDI) ile kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği, 1990 yılında Amerikan Felsefe Derneğinin düzenlediği Delphi projesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu ölçek kapsamında tanımlanan eğilimler şunlardır:

- *Doğruyu arama:* Seçenekleri ya da birbirinden farklı düşünceleri değerlendirme. Bu eğilime sahip kişiler gerçeği arama, soru sorma, kendi düşüncesine ters olan veriler karşısında bile nesnel davranma davranışlarını gösterirler.

- *Açık fikirlilik:* Kişinin farklı yaklaşımlara karşı hoşgörülü ve kendi hatalarına karşı duyarlı olması. Bu eğilime sahip bireylerin, herhangi bir karar verirken başkalarının görüşlerini de dikkate aldıkları belirtilmektedir.

- *Analitiklik:* Sorun çıkabilecek durumlara karşı dikkatli olma ve zor sorunlar karşısında bile akıl yürütme ve nesnel kanıtları kullanma.

- *Sistematiklik:* Örgütlü, planlı ve dikkatli araştırma. Bu eğilime sahip bireylerin bilgiye dayalı ve belli bir süreci izleyen bir karar verme eğilimi içinde oldukları ifade edilmektedir.

- *Kendine güven:* Kişinin kendi akıl yürütme süreçlerine duyduğu güven.

- *Meraklılık:* Herhangi bir çıkar ya da beklentisi olmaksızın bilgi edinme ve yeni şeyler öğrenme isteği.

- *Olgunluk:* Zihinsel olgunluk ve bilişsel gelişim.

CCTDI bir beceriyi ölçmek için değil, kişinin eleştirel düşünme eğilimini ya da daha kapsamlı bir deyimle eleştirel düşünme düzeyini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. CCTDI toplam puanı, aynı zamanda, eleştirel düşünme eğilimi ve/veya becerisini geliştirme amacıyla hazırlanan eğitim programlarının geçerliği için de kullanılmaktadır (Kökdemir, 2003).

Orijinal dili İngilizce olan bu ölçek Kökdemir (2003) tarafından Türkçeye çevrilmiş ve gerekli faktör, geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Toplam 6 alt ölçek ve 51 maddeden oluşan yeni ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (alfa) ise 0,88 olarak bulunmuştur. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans ise %36.13'tür. Her bir boyutun iç tutarlılık katsayıları (Cronbach alpha) ise; Analitiklik Alt Ölçeği ve Açık Fikirlilik Alt Ölçeği, 0,75; Meraklılık Alt Ölçeği, 0,78; Kendine Güven Alt Ölçeği, 0,77; Doğruyu Arama Alt Ölçeği, 0,61; Sistematiklik Alt Ölçeği, 0,63'tür.

Verilerin Analiz Edilmesi

Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin akademik başarı ortalamaları, onların 2012 bahar yarıyılı sonuna kadar aldıkları tüm ders notlarının ortalaması alınarak elde edilmiştir. Öğrencilerin alan başarı ortalamaları onların 2012 bahar yarıyılı sonuna kadar müzik ya da resim derslerinden aldıkları notların ortalaması hesaplanarak elde edilmiştir.

Çalışmanın verileri SPSS 21.0 paket programı ile değerlendirilmiştir. Hesaplamalarda frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve bağımsız örneklem için t-testi ve, Pearson Momentler Çarpımı Katsayısı analiz yöntemleri uygulanmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Bulgular

Araştırmanın amaçları kapsamında yürütülen veri analizi sonrasında elde edilen bulgular bu bölümde sunulmaktadır. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin onların alanlarına göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t-test yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Alanlarına İlişkin t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Açık Fikirlilik	Müzik	103	49,77	8,67	,654	187,85	,514
	Resim	101	49,07	6,41			
Analitiklik	Müzik	103	47,43	6,31	-,849	202	,397
	Resim	101	48,12	5,26			
Kendine Güven	Müzik	103	23,96	5,20	-1,634	202	,104
	Resim	101	25,05	4,36			
Sistematiklik	Müzik	103	26,33	4,01	-,792	202	,429
	Resim	101	26,76	3,77			
Doğruyu Arama	Müzik	103	24,40	5,36	-,195	198,47	,845
	Resim	101	24,54	4,60			
Meraklılık	Müzik	103	44,73	6,33	-0,40	202	,968
	Resim	101	44,77	6,03			
Toplam	Müzik	103	216,65	20,63	-,632	202	,528
	Resim	101	218,34	17,53			

* $p < ,050$

Araştırma bulgularına göre güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri onların bölümlerine göre anlamlı fark göstermemektedir. Aynı doğrultuda güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünmenin alt boyutları olan açık fikirlilik, analitiklik kendine güven, sistematiklik, doğruyu arama, meraklılık alt boyutlarının da onların bölümlerine göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin onların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t-test yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Cinsiyete İlişkin t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Açık Fikirlilik	Kız	67	51,61	6,81	2,679	50,809	,010*
	Erkek	36	46,36	10,64			
Analitiklik	Kız	67	47,89	6,26	1,005	101	,317
	Erkek	36	46,58	6,41			
Kendine Güven	Kız	67	23,92	5,04	-,095	101	,925
	Erkek	36	24,02	5,57			
Sistematiklik	Kız	67	26,14	3,77	-,622	101	,535
	Erkek	36	26,66	4,45			
Doğruyu Arama	Kız	67	25,23	5,52	2,182	101	,031*
	Erkek	36	22,86	4,75			
Meraklılık	Kız	67	44,52	6,10	-,469	101	,640
	Erkek	36	45,13	6,82			
Toplam	Kız	67	219,34	20,05	1,827	101	,071
	Erkek	36	211,63	21,05			

* $p < ,050$

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

doi

Araştırma bulgularına göre güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri onların cinsiyetlerine göre anlamlı fark göstermemektedir. Aynı doğrultuda güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünmenin alt boyutları olan analitiklik, kendine güven, sistematiklik, meraklılık alt boyutlarının da onların bölümlerine göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Ancak kızların açık fikirlilik düzeylerinin erkeklere oranla önemli derecede yüksek olduğu ve yine kızların doğruyu arama düzeylerinin erkeklere oranla önemli derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin onların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t-test yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Cinsiyete İlişkin t-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Açık Fikirlilik	Kız	75	49,41	6,21	,888	99	,377
	Erkek	26	48,11	7,00			
Analitiklik	Kız	75	48,21	5,46	,273	99	,785
	Erkek	26	47,88	4,72			
Kendine Güven	Kız	75	25,13	4,27	,288	99	,774
	Erkek	26	24,84	4,69			
Sistematiklik	Kız	75	26,89	3,25	,482	32,569	,633
	Erkek	26	26,38	5,02			
Doğruyu Arama	Kız	75	25,01	4,43	1,756	99	,082
	Erkek	26	23,19	4,90			
Meraklılık	Kız	75	44,82	5,54	,133	35,242	,895
	Erkek	26	44,61	7,39			
Toplam	Kız	75	219,49	16,07	1,118	99	,266
	Erkek	26	215,03	21,18			

* $p < ,050$

Araştırma bulgularına göre güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri onların cinsiyetlerine göre anlamlı fark göstermemektedir. Aynı doğrultuda güzel sanatlar eğitimi bölümü resim öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünmenin alt boyutları olan açık fikirlilik, analitiklik, kendine güven, sistematiklik, doğruyu arama, meraklılık alt boyutlarının da onların bölümlerine göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Tablo 6. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler

	Akademik başarı	Açık Fikirlilik	Analitiklik	Kendine Güven	Sistematiklik	Doğruyu Arama	Meraklılık	Toplam
Akademik Başarı	1	,183	,072	0,48	,054	,193	-,092	,143
Açık Fikirlilik		1	,071	-,125	,418**	,356**	,037	,596**
Analitiklik			1	,544**	,191	-,048	,679**	,706**
Kendine Güven				1	,149	-,146	,573**	,533**
Sistematiklik					1	,183	,122	,552**
Doğruyu Arama						1	-,162	,344**
Meraklılık							1	,657**
Toplam								1

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

Tablo 6 incelendiğinde güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca müzik öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimi toplam puanları ile açık fikirlilik, analitiklik, kendine güven sistematiklik, doğruyu arama ve meraklılık alt ölçek puanları arasında yüksek düzeyde olumlu yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler

	Akademik başarı	Açık Fikirlilik	Analitiklik	Kendine Güven	Sistematiklik	Doğruyu Arama	Meraklılık	Toplam
Akademik Başarı	1	,085	,251*	,214*	,124	,110	,128	,260**
Açık Fikirlilik		1	,155	-,052	,213*	,170	-,007	,488**
Analitiklik			1	,511**	,162	,071	,543**	,724**
Kendine Güven				1	,291**	-,063	,536**	,614**
Sistematiklik					1	,133	,197*	,517**
Doğruyu Arama						1	,064	,381**
Meraklılık							1	,697**
Toplam								1

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

Tablo 7 incelendiğinde güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri toplam puanları ile akademik başarı düzeyleri arasında pozitif yönde yüksek anlamlı ilişki bulunduğu görülmektedir. Resim-iş öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri toplam puanı ile akademik başarıları arasındaki ilişki .260 olarak görülmektedir. Resim-

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8, Summer 2013

iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünmenin analitiklik alt boyutu ve kendine güven alt boyutu ile akademik başarı düzeyleri arasında pozitif yönde düşük korelasyona rastlanmıştır. Ayrıca resim-iş öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimi toplam puanları ile açık fikirlilik, analitiklik, kendine güven sistematiklik, doğruyu arama ve meraklılık alt ölçek puanları arasında yüksek düzeyde olumlu yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile alan başarıları arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Alan Başarıları ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler

	Alan başarı	Açık Fikirlilik	Analitiklik	Kendine Güven	Sistematiklik	Doğruyu Arama	Meraklılık	Toplam
Alan Başarı	1	,126	,058	,003	,056	,149	-,109	,088
Açık Fikirlilik		1	,071	-,125	,418**	,356**	,037	,596**
Analitiklik			1	,544**	,191	-,048	,679**	,706**
Kendine Güven				1	,149	-,146	,573**	,533**
Sistematiklik					1	,183	,122	,552**
Doğruyu Arama						1	-,162	,344**
Meraklılık							1	,657**
Toplam								1

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

Tablo 8 incelendiğinde güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile alan başarıları arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görülmektedir. Araştırmada güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile alan başarıları arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Öğrencilerinin Alan Başarıları ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler

	Alan başarı	Açık Fikirlilik	Analitiklik	Kendine Güven	Sistematiklik	Doğruyu Arama	Meraklılık	Toplam
Alan Başarı	1	,066	,135	,249*	,049	,088	,142	,209*
Açık Fikirlilik		1	,155	-,052	,213**	,170	-,007	,488**
Analitiklik			1	,511**	,162	,071	,543**	,724**
Kendine Güven				1	,291**	-,063	,536**	,614**
Sistematiklik					1	,133	,197*	,517**
Doğruyu Arama						1	,064	,381**
Meraklılık							1	,697**
Toplam								1

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Tablo 9 incelendiğinde güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri toplam puanları ile alan başarı düzeyleri arasında pozitif yönde düşük anlamlı ilişki bulunduğu görülmektedir. Resim-iş öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri toplam puanı ile alan başarıları arasındaki ilişki .209 olarak görülmektedir. Resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünmenin kendine güven alt boyutu ile alan başarı düzeyleri arasında pozitif yönde düşük korelasyona rastlanmıştır.

Tartışma, Yorum ve Öneriler

Bu çalışmada Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile bölüm, cinsiyet, akademik başarı ve alan başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde güzel sanatlar bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin eleştirel düşünmenin açık fikirlilik, analitiklik, kendine güven, sistematiklik, doğruyu arama, meraklılık alt boyutlarında da orta düzeyde oldukları görülmektedir. Benzer bulgulara literatürde de rastlanmaktadır (Kaya, 1997; Kökdemir 2003; Yaman ve Yalçın; Korkmaz, 2009; Şenlik, Balkan ve Aycan, 2011; Küçük ve Uzun, 2013). Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin onların bölümlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermediği görülmüştür. Bu bulgular Kökdemir (2003), Yaman ve Yalçın (2004), Korkmaz (2009) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmaların bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin ve eleştirel düşünmenin alt boyutlarının onların cinsiyetlerine göre anlamlı fark göstermediği görülürken, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliğinde öğrenim gören kız öğrencilerin eleştirel düşünmenin alt boyutlarından açık fikirlilik ve doğruyu arama düzeylerinin erkek öğrencilere göre önemli derecede yüksek olduğu görülmüştür.

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü eleştirel düşünme eğilimi toplam puanları ile açık fikirlilik, analitiklik, sistematiklik, kendine güven, doğruyu arama ve meraklılık alt ölçek puanları arasında pozitif yönde yüksek korelasyona rastlanmıştır. Bu bulgular Bökeoğlu ve Yılmaz (2005) ve Küçük ve Uzun (2013) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarının bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Araştırmada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin akademik başarılarıyla eleştirel düşünme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı göze çarpmaktadır. Bu bulgu Emir'in (2012) eğitim fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir fakat ilgili literatür incelendiğinde akademik başarı ile eleştirel düşünme eğiliminin pozitif yönde bir ilişkisi olması beklenmektedir (Akbiyık ve Seferoğlu, 2006; O'Hare ve McGuinness, 2009; Emir, 2012). Araştırmada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin alan başarılarıyla eleştirel düşünme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı da görülmektedir. Akademik başarıda olduğu gibi eleştirel düşünme ile müzik alan başarısı arasında olumlu bir ilişki olması beklenen bir durumdur. Zellner (2011) yaptığı çalışmada ortaokulda bir enstrüman çalan öğrencilerin akademik başarıları ile eleştirel düşünme becerilerinin enstrüman çalmayanlara göre anlamlı fark gösterdiğini ortaya koymuştur. Araştırmada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri toplam puanı ile akademik başarıları düzeyleri arasında pozitif yönde yüksek anlamlı ilişki bulunduğu saptanmıştır. Resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünmenin analitiklik alt boyutu ve kendine güven alt boyutu ile akademik başarı düzeyleri arasında pozitif yönde düşük korelasyona rastlanmıştır. Ayrıca Resim-iş öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri toplam puanı ile alan başarıları arasında pozitif yönde düşük korelasyona rastlanmıştır ve yine resim-iş öğretmenliği öğrencilerinin eleştirel düşünmenin kendine güven alt boyutu ile alan başarı düzeyleri arasında pozitif yönde düşük korelasyona rastlanmıştır. Bu bulguların yukarıda bahsedildiği gibi akademik başarı ve eleştirel düşünme eğiliminin pozitif yönde ilişkili olması gerektiği iddiasıyla

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

uyuşmaktadır. Ayrıca bu bulgular Lampert'in (2006) gerçekleştirdiği çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Lampert araştırmasında resim öğrencisi olan üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimi düzeyinin ve resim öğrencisi olmayan üniversite öğrencilerine göre anlamlı derecede fark olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla müzik öğrencilerinden farklı olarak resim öğrencilerinin akademik başarıları ve alan başarıları arttıkça eleştirel düşünme eğilimlerinin arttığı söylenebilir.

Resim ve müzik öğrencilerinin alan dersleri dışındaki tüm formasyon derslerini aynı öğretmenlerden, aynı fiziksel şartlarda ve aynı ders yoğunluğuyla aldıkları göz önünde bulundurulduğunda bu farkın nedeninin resim öğrencilerinin alan derslerinin eleştirel düşünme eğilimlerini arttıracak şekilde işlenmesi olduğu düşünülebilir. Bu bakımdan öğrencilerin eleştirel düşünme becerisine ve eğilimine sahip olabilmeleri için sadece sanat eğitimi almaları veya sadece müzik eğitimi almalarının onların bu becerilerini geliştiremeyeceği, bu derslerin içeriklerinin de, işlenişlerinin de eleştirel düşünme beceri ve eğilimini arttıracak şekilde yapılandırılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada ve literatürde üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin ortaya konmasının amaçlandığı çalışmalarda da eleştirel düşünme eğiliminin orta düzeyde olması oldukça düşündürücüdür. Yıldırım ve Şensoy'a (2011) göre bireylerin eleştirel düşünme becerisine sahip olabilmeleri için öncelikle eleştirel düşünme eğilimine ihtiyaçları vardır. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin özellikle de öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimine sahip olmamaları oldukça anlamlıdır. Sonuç olarak üniversitelerin en başta gelen ortak amaçlarından biri analitik düşünme becerisine sahip olan, sorgulayan, merak eden bireyler yetiştirmektir. Özellikle diğer üniversite öğrencileri ile karşılaştırıldığında öğretmen adaylarının bu becerilere sahip olmasının meslek hayatlarında bu becerileri ve eğilimleri kendi öğrencilerine de kazandırmaları bakımından hayati bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- AKBIYIK, C. VE SEFEROĞLU, S. S. (2006). Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ve Akademik Başarı, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (32), 90-99.
- AYBEK, B. (2006). Konu Ve Beceri Temelli Eleştirel Düşünme Öğretiminin Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimi ve Düzeyine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- BÖKEOĞLU, O. Ç. VE YILMAZ, K. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünmeye Yönelik Tutumları İle Araştırma Kaygıları Arasındaki İlişki. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 41, 47-67.
- GREEN, M. C. (2005). Factors Influencing The Process Of Critical Thinking Among Health Professional During Computer Conferencing: A Case Study. Unpublished Master Thesis. Athabasca University.
- HUİTT, W. (1998). Critical Thinking: An Overview. Educational Psychology Interactive. Valdosta, GA: Valdosta State University. Retrieved 08.08.2012 from, <http://chiron.valdosta.edu/whuitt/col/cogsys/critthnk.html>.
- JOHNSON, D. C. (2003). The Effects Of Critical Thinking Instruction In Music Listening On Fifth Grade Students' Verbal Descriptions Of Music. Unpublished Doctoral Dissertation. The University of Arizona.
- KARASAR, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 24. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KAYA, H. (1997). Üniversite Öğrencilerinde Eleştirel Akıl Yürütme Gücü. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

- KORKMAZ, Ö. (2009). Eğitim Fakültelerinin Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilim ve Düzeylerine Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 879-902
- KÖKDEMİR, D. (2003). Belirsizlik Durumlarında Karar Verme ve Problem Çözme, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- KÜÇÜK, D. P.; UZUN, Y. B. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, 327-345
- LAMPERT, N. (2006). Critical Thinking Dispositions as an Outcome of Art Education. *National Art Education Association*. Cilt 47, No 3, 215-228
- LIPMAN, M. (1988). Critical Thinking-What Can It Be? *Educational Leadership*, September, 38-43.
- O'HARE, L.; MCGUINNESS, C. (2009). Measuring Critical Thinking, Intelligence and Academic Performance in Psychology Undergraduates. *The Irish Journal of Psychology*. Vol. 30, no. 3-4, 123-131
- POGONOWSKI, L. (1987). Developing Skills In Critical Thinking And Problem Solving. *Music Educators Journal*, 73, (6), 37-41.
- SÜN BÜL, A. M.; ÇALIŞKAN, M.; KOZAN, S. (2006). Eleştirel Düşünme Becerisine Dayalı Öğretim Uygulamasının Öğrencilerine Etkisi. 15. Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla.
- ŞENLİK, N. Z., BALKAN, Ö. VE AYGAN, Ş. (2011). Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Becerileri: Muğla Üniversitesi Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 67-76.
- YAMAN, S., YALÇIN, N. (2004). Fen Bilgisi Öğretiminde Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Yaratıcı Düşünme Becerisine Etkisi, *İlköğretim-Online*, 4(1), 42-52.
- YILDIRIM, H. İ.; ŞENSOY, Ö. (2011). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimi Üzerine Eleştirel Düşünme Becerilerini Temel Alan Fen Öğretiminin Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19, (2), 523-540.
- ZELLNER, R. M. (2011). A Study Of The Relationship Between Instrumental Music Education And Critical Thinking In 8th- And 11th-Grade Students. Unpublished Doctoral Dissertation. Capella University.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

